

ВПЛИВ РЕГІОНАЛЬНОГО ЧИННИКА НА ПОЛІТИКО-ІДЕОЛОГІЧНУ ІДЕНТИФІКАЦІЮ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА

Значущим у формуванні політико-ідеологічних ідентичностей українського населення і студентської молоді зокрема є регіональний чинник. Останнім часом українські соціологи приділяють значну увагу впливу регіонального чинника на суспільний розвиток територіальних співтовариств, на їх ставлення до подій історичного минулого нашої країни, атрибутів її державності, вибору векторів зовнішньої політики і стратегічних партнерів.

Політико-ідеологічну ідентифікацію досліджують такі науковці, як Ю. Левада, М. Резник, У. Розенбаум, А. Стегній, М. Шульга та ін. вони вважають, що політико-ідеологічна ідентичність – це процес солідаризації індивіда з певною політичною спільнотою, змістом та ідеологією соціальної групи, її політичними символами.

Аналізуючи розвиток феномену регіоналізму в Україні, дослідники схильні виділяти дві його основні форми. Перша пов'язана з економічними інтересами регіонів і в цілому географічно збігається з наявним адміністративно-обласним розподілом. Однак на сучасному етапі вирішальну роль відіграє інша форма регіоналізму – історико-етнічна, ігнорування якої здатне створювати передумови для відчутної напруженості у внутрішньополітичній ситуації. Соціальні дослідники виділяють, як правило, чотири або шість (у випадку розподілу Сходу на Північно-Східний регіон (Слобожанщина) і Донбас та Півдня України й АР Крим) регіонів.

Соціологічні дослідження середини 1990-х років, метою яких було виявити регіональні розходження в політичних орієнтаціях населення Львова й Донецька, дають підстави їх авторам висловити припущення: найбільш істотними відмінностями між мешканцями обох міст є етнічні й політичні, а ось соціальні відмінності відходять на другий план.

Аналіз регіонального чинника ґрунтується на вияві історичного чинника територіальних співтовариств, їх просторово-територіальної ідентифікації.

Дослідження свідчать, що найбільш позитивно історичні події, пов'язані зі становленням української державності (розпад СРСР, проголошення незалежності України), оцінюють респонденти в

Західному регіоні, проте найбільш негативне ставлення до таких подій української історії властиве мешканцям Сходу й Півдня. Гостра полеміка щодо надання воїнам Української Повстанської Армії (УПА) статусу ветеранів Великої Вітчизняної війни 1941–1945 років також підтверджує існування різних уявлень регіональних спільнот України про загальне минуле й розходження історичної ідентичності.

Окрім історичного чинника, діє також просторово-територіальний чинник, який складається з таких складників: пошук просторово-територіальної спільноти, опора на яку додає особистості впевненості; усвідомлення себе як її частки, тобто інтеграція з «ми»; формування почуттів належності до спільноти, солідарності з нею; інтеріоризація групових ідеалів, цінностей, інтересів та потреб, цілей і норм; формування почуття відповідальності особистості перед спільнотою.

Розходження між регіональними політичними чинниками формуються під впливом довго- й короткострокових чинників. Перші охоплюють особливості поселенської мережі, етнічного складу, релігійності, історичної ідентичності, установок щодо демократії та тоталітаризму, стереотипи з приводу регіональної автономії та збереження унітарного устрою національної держави. А короткострокові чинники пов'язані із ситуативними інтересами регіональних еліт, розміщенням загальнонаціональних інформаційних ресурсів і конфігурацією медійного простору, актуальними політичними процесами.

Унаслідок взаємодії зазначених чинників може виникати «патерн регіонального розвитку», тобто історично складається тип відтворення регіональної ідентичності, своєрідний «соціокультурний код» регіону, що визначає тип його розвитку.